

Poškodbe pri delu s posebnim poudarkom na okužbi z virusom SARS-CoV-2

Avtor:

mag. Boštjan J. Turk

Pravni vidiki poškodb pri delu so bili aktualni že pred nastankom epidemije covid-19, saj obstajajo številna delovna okolja, ki predstavljajo nadpovprečno tveganje za nastanek takih poškodb, številni delavci pa so zaradi pomanjkljivega pravnega znanja v primeru nastalih poškodb ostali brez kompenzacij (odškodnin), ki bi jim sicer pripadale. Epidemija covid-19 je povzročila, da so poškodbe pri delu dobile povsem nove dimenzije, saj se je pojavilo predvsem vprašanje, ali med take poškodbe, za katere torej odgovarja delodajalec, šteje tudi okužba z virusom SARS CoV-2?

Kaj sploh štejemo med poškodbe pri delu?

Poškodbe pri delu sicer definira Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-2), ki v prvem odstavku 66. členu določa, da se za poškodbo pri delu šteje:

1. poškodba, ki je posledica neposrednega in kratkotrajnega mehničnega, fizikalnega ali kemičnega učinka, ter poškodba, ki je posledica hitre spremembe položaja telesa, nenadne obremenitve telesa ali drugih sprememb fiziološkega stanja organizma, če je takšna poškodba v vzročni zvezi z opravljanjem dela ali dejavnosti, na podlagi katere je poškodovanec zavarovan,
2. poškodba, povzročena na zgoraj omenjeni način, ki jo utрпи zavarovanec na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, če prevoz organizira delodajalec, ter poškodba, povzročena na zgoraj omenjeni način, ki jo utрпи zavarovanec na službeni poti, pa tudi
3. obolenje, ki je neposredna in izključna posledica nesrečnega naključja ali višje sile med opravljanjem dela oziroma dejavnosti, na podlagi katere je oboleni zavarovan.

Je okužba z virusom SARS-CoV-2 poškodba pri delu?

To je mogoče, ni pa nujno. Za natančen odgovor na to vprašanje moramo namreč pravilno interpretirati zgoraj omenjeno zakonsko določilo, v skladu s katerim se za

poškodbo pri delu šteje tudi, da je ta neposredna in izključna posledica naključja ali višje sile med opravljanjem dela oziroma dejavnosti.

To pomeni, da morata biti za poškodbo pri delu kumulativno (skupaj) izpolnjena oba pogoja. Potrebno je dokazati, da je okužba z virusom SARS-CoV-2 neposredno in izključno povezano z okužbo na delovnem mestu. Če se izkaže, da se je delavec morda okužil doma ali kjer koli drugje, ne pa na delovnem mestu, element izključnosti ni podan in ne gre za poškodbo na delu. Tako je veriga, ki bi lahko pripeljala do delodajalčeve odgovornosti za poškodbo pri delu pretrgana. Če pa sta oba omenjena pogoja izpolnjena, je treba obolenje opredeliti kot poškodbo pri delu in jo tudi prijaviti.

Dolžnost prijave poškodbe pri delu

Na podlagi 41. člena ZVZD-1 je dolžan delodajalec prijaviti na Inšpektoratu RS za delo (IRSD) vsako smrtno nezgodo, vsako nezgodo pri delu, katere posledica je več kot tri dni odsotnosti delavca z dela, vsako kolektivno nezgodo pri delu (poškodovanih več delavcev, ne glede na število dni odsotnosti z dela), vsak nevarni pojav (to je dogodek, ob katerem je ali bi lahko nastala premoženjska škoda večje vrednosti, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje in življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do poškodbe delavca, zaradi katere bi bil delavec nezmožen za delo).

Če se izkaže, da je šlo pri okužbi z virusom SARS CoV-2 za poškodbo pri delu, je delodajalec dolžan poškodbo prijaviti s posebnim obrazcem »Prijava nezgode – poškodbe pri delu«, gre za tako imenovani obrazec ER 8. Če delodajalec ne ravna tako, se ga lahko kaznuje z denarno kaznijo v višini najmanj 2.000 EUR. Predložitev obrazca je tudi obvezen sestavni del dokumentacije, ki jo bo kasneje oškodovani delavec vložil na zavarovalnico oziroma pri delodajalcu, če bo škodo uveljavljal neposredno pri njemu.

Odškodnina zaradi poškodbe pri delu

V skladu s 179. členom ZDR-1 mora delodajalec v primeru, če je delavcu povzročena škoda pri delu ali v zvezi z delom, temu povrniti škodo v skladu s splošnimi pravili civilnega prava. To pomeni, da bo delodajalec moral delavcu povrniti škodo v primeru, če mu bo delavec dokazal bodisi subjektivno bodisi objektivno odškodninsko odgovornost. Bistveni element subjektivne odgovornosti je dokazana

krivda povzročitelja škode (denimo malomarnost), medtem ko pri objektivni odgovornosti zadošča že to, da je bil nekdo zgolj imetnik nevarne stvari ali upravitelj nevarne dejavnosti, zaradi katere je prišlo do škode (tu elementa krivde ni treba dokazati).

Pri določanju odškodnine zaradi poškodbe pri delu so pogosti primeri deljene odgovornosti. Če se osredotočim na poškodbo pri delu v obliki okužbo z virusom SARS-CoV-2, se lahko izkaže, da je za okužbo delno odgovoren delodajalec, ker ni v zadostni meri poskrbel za zaščitne ukrepe na delovnem mestu (denimo ni zagotovil razkužil), delno pa delavec, ki denimo ni vestno uporabljal zaščitne maske. V primeru, če se izkaže, da za nastalo delovno nezgodo (okužbo) ni odgovoren izključno delodajalec, je običajno tudi prisojena odškodnina delavcu sorazmerno nižja.

Kako uveljavljati odškodninski zahtevek v primeru poškodbe pri delu?

Odškodninski zahtevek v primeru poškodbe pri delu delavec načelno uveljavlja pri zavarovalnici, kjer ima delodajalec zavarovano svojo civilno odgovornost. Neposredno uveljavljanje odškodninskega zahtevka pri delodajalcu je prav tako možno, vendar pa ima večina delodajalcev sklenjene zavarovalne police, zato je primernejše, da se oškodovanci odločijo za uveljavljanje odškodnine pri

zavarovalnicah. Prednost je tudi ta, da so zavarovalnice »verzirane« glede obravnavanja tovrstnih odškodninskih zahtevkov in bodo njihove zahtevke obravnavali hitreje kot delodajalci. To sicer ne pomeni, da so lahko taki zahtevki pomanjkljivo pripravljeni, nasprotno – absolutno priporočljivo je, da je dejansko stanje škodnega dogodka čim bolj natančno opisano, po možnosti v obliki zapisnika o nastanku nezgode in podkrepljeno z dokazi, denimo z zdravstveno dokumentacijo, z izjavami prič, s fotografijami, izpiski, dokumenti, z računi za utrpelo materialno škodo (obleke, zdravila, vozovnice ipd.). Zato priporočam, da si oškodovanci v primeru uveljavljanja škodnega dogodka zaradi poškodbe pri delu priskrbijo pomoč ustreznih pravnih strokovnjakov.

Kaj pa višina odškodnine?

Na višino odškodnine, ki jo lahko pričakuje oškodovanec, vpliva več dejavnikov. V prvi vrsti je to vprašanje izključne krivde delodajalca, ali pa deljene krivde med delodajalcem in zaposlenim delavcem. V prvem primeru lahko oškodovanec pričakuje višjo odškodnino. Potem je pomembno tudi vprašanje resnosti poškodb, ki jih je utrpel oškodovanec. Na višino odškodnine bodo poleg tega vplivali tudi dejavniki, kot so število specialističnih preiskav, morebitna prisotnost operativnih posegov, morebitna invalidnost, čas rehabilitacije, pretrpljene duševne bolečine ipd.

